

www.iteguru.com

आय.टी. विश्व

टॅली.इआरपी 9

Module - 1

Tally
POWER OF SIMPLICITY

Experience the Power of
Tally.ERP 9

किरण पाटील

आय.टी. विश्व

A. Introduction to Accounting

Objective :-

Accounting म्हणजे काय?

Accounting चे फायदे.

Accounting साठी लागणा-या व्याख्या.

Accounting चे प्रकार आणि त्यांचे नियम.

Accounting :- व्यापारातील दैनंदिन व्यवहाराची नोंद एका विशिष्ट पध्दतीने विशिष्ट खात्यात करणे म्हणजेच Accounting होय.

Advantages of Accounting :- Accounting ठेवण्याचे पुढील फायदे आहेत.

- 1) Accounting मुळे आपल्याला व्यापाराच्या एखाद्या ठराविक कालावधीत झालेला नफा किंवा तोटा समजतो.
- 2) व्यापाराची एकूण आर्थिक परिस्थिती समजते, म्हणजेच -
 - a) व्यापारात एकूण किती मालमत्ता (Assets) आहे.
 - b) आपला व्यापार इतरांना किती देण (Liabilities) आहे, तसेच इतरांकडून किती घेण आहे.
 - c) व्यापारात किती भांडवल (Capital) आहे.
- 3) तसेच आपल्या व्यापारातील नफ्याची किंवा तोट्याची कारणे देखील Accounting ठेवल्यामुळे समजू शकतात.
वरील फायदे लक्षात घेता Accounting हा व्यापाराचा आत्मा आहे हे आपणांस सहज लक्षात येते.

Defination :-

Accounting शिकत असतांना आपणांला काही शब्दांचा वारंवार उपयोग करावा लागतो. प्रथम आपण या शब्दांचा अर्थ लक्षात घेऊया.

- 1) **Goods (माल):-** माल म्हणजे व्यापारात सतत व मुख्यकरून खरेदी केली जाणारी आणि विकली जाणारी वस्तु. उदा. किराणा दुकानदाराचा माल म्हणजे विविध डाळी, साबणखू तेल वगैरे.
- 2) **Assets (मालमत्ता) :-** मालमत्ता म्हणजे व्यापारासाठी आवश्यक असणा-या किंवा व्यापाराला सहाय्यक मालमत्ता म्हणजे व्यापारासाठी आवश्यक असणा-या किंवा व्यापाराला पुरक ठरणा-या मोल्यवान वस्तु

आय.टी. विश्व

वरील Goods आणि Assets मधील फरक लक्षात घेण्यासाठी एक उदाहरण पाहू. आपण बघीतलेच कि किराण दुकानातील डाळी, साबण, तेल या वस्तु त्याचा माल Goods म्हणून ओळखल्या जातात. या मालाच्या खरेदी आणि विक्रीवर त्याचा नफा तोटा अवलंबून असतो, तसेच तो हा माल नेहमी घऊक स्वरूपात खरेदी करतो आणि किरकोळ विक्री करतो.

पण किराणा दुकानासाठी लागणारी जागा म्हणजेच दुकान, फर्निचर या वस्तु तो नेहमी विकत नाही किंवा खरेदी करत नाही. अशा वस्तुंना आपण त्याची मालमत्ता म्हणजे Assets असे म्हणतो. Assets म्हणजे विल्डींग, वाहन, मशिनरी, जागा, फर्निचर या मौल्यवान वस्तु होय.

- 3) **Liabilities (देणी) :-** Liabilities म्हणजे आपल्या बिझनेसने इतरांना दयावयाची देणी. उदा. बँकेकडून घेतलेले कर्ज, व्याज तसेच जर माल उधारीवर खरेदी केले असेल त्या पार्टीला आपला बिझनेस देणी लागतो, म्हणजेच ती सुध्दा एक liabilities असते.
- 4) **Capital (भांडवल):-** कॅपिटल म्हणजे बिझनेसच्या मालकाने बिझनेस मध्ये केलेली गुंतवणुक. एखाद्या बिझनेसचा मालक हा त्या बिझनेसमध्ये जर काही cash, Goods किंवा इतर Asstes च्या स्वरूपात गुंतवणुक करित असेल तर ते त्या बिझनेसचे capital म्हणून ओळखले जाते, आणि हे capital तो बिझनेस त्या मालकाला देणे लागतो. म्हणजेच capital हे बिझनेसच्या दृष्टीने एक प्रकारचे कर्ज (Liabilities) म्हणून ओळखले जाते.
- 5) **Debtor(देणेकरी):-** आपल्या बिझनेसला ज्या व्यक्ती काही रक्कम देण असतात अशा व्यक्तींना Debot असे म्हणतात. मराठीत याला ऋणको असे म्हणतात.
- 6) **Creditor(घेणेकरी):** आपला बिझनेस ज्या व्यक्तींना काही रक्कम देण असतो अशा व्यक्तींना Creditors असे म्हणतात. मराठीत याला धनको असे म्हणतात.
- 7) **Business Transaction (व्यापारी व्यवहार) :-** व्यापाराशी संबंधीत व व्यापाराच्या नफ्या – तोट्यावर परिणाम करणारी घटना. उदा. माल खरेदी केला, पगार दिला. उधारीवर माल विकला, वगैरे.
पण काही घटना या व्यापारी व्यवहार म्हणून धरता येत नाही. उदा. नोकर लावला किंवा मालाची ऑर्डर दिली.
- 8) **Cash Transaction (रोख व्यवहार):-** जेव्हा पेसे देऊन किंवा पैसे घेऊन माल किंवा मालमत्तेचा व्यवहार होतो, तेव्हा त्याला cash transaction असे म्हणतात.
- 9) **Credit Transaction(उधारीचा व्यवहार):-** जेव्हा उधारीत माल किंवा मालमत्तेचा व्यवहार होतो तेव्हा त्या व्यवहाराला credit transaction असे म्हणतात.

आय.टी. विश्व

Types of Accounts:

Accounts चे पुढील तीन प्रकार आहेत -

- 1) Personal Accounts:-** या प्रकारात बिझनेसशी संबंधित अश्या सर्व व्यक्तींची आणि संस्थांची अकाउंट्स येतात. यात बँक, कंपनी, सहकारी संस्था, ट्रस्ट यांची accounts येतात. उदा. Rahul A/c, Gayatri Sales A/c, Bhandarkar Traders A/c, Bank of India A/c.
- 2) Real Accounts:-** या प्रकारात बिझनेसमधील Asstes व Goods यांची Accounts येतात. उदा. Cash A/c, Furniture A/c, Builing A/c.
- 3) Nominal Accounts:-** या प्रकारात बिझनेसशी संबंधित असणारे सर्व उत्पन्नांची व खर्चाची साधने यांची Accounts येतात. उदा. Salary A/c, Rent A/c, Commission A/c, Advertisement A/c, Light Bill A/c, Electricity Bill A/c.

Golden Rules of Accounts:

एखाद्या transaction ची नोंद करतांना ती त्या Accounts च्या Debit side ला टाकावी कि Credit side ला टाकावी या संबंधीचे पुढील नियम आहेत -

1) Personal Accounts:-

Debit	:	The Receiver	or	Debtor
Credit	:	The Giver	or	Creditor

2) Real Accounts:

Debit	:	What comes in
Credit	:	What goes out

3) Nominal Accounts:

Debit	:	All Expenses & Losses
Credit	:	All Incomes & Gains

Double Entry System

Accounting करत असतांना तीची एक विशिष्ट पध्दत असते हे आपण आधि बघीतले आहे. या पध्दतीलाच Double Entry System असे म्हणतात.

प्रत्येक business transaction चे बिझनेसवर उलट-सुलट असे दोन परिणाम होत असतात.

उदा.

a) Goods purchased for cash: या व्यवहारात माल आपल्याकडे येत आहे पण त्याच वेळी काही रक्कम आपल्याकडून जात आहे.

b) Goods sold to Rahul on credit: येथे आपल्याकडून माल जा आहे आणि त्याच वेळी राहुल हा आपल्या बिझनेसला काही रक्कम देणं लागत आहे.

वरील पध्दतीने accounting करत असतांना प्रत्येक business transaction ची नोंद कमीत कमी दोन Accounts मध्ये करावी लागते.

प्रत्येक Accounts च्या दोन बाजू असतात. डाव्या बाजूला Debit Side असे म्हणतात, तर उजव्या बाजूला Credit Side असे म्हणतात.

Chapter - 2
Introduction to Tally.ERP 9

Objective :-

- टॅली पॅकेजची तोंडओळख.
- टॅली पॅकेजचे वैशिष्टे बघणे.
- टॅली स्क्रिनची माहिती घेणे.

Tally.ERP 9 हे जागातील अतिशय वेगवान आणि सर्वात शक्तीशाली बहुभाषीक Business Accounting आणि Inventory management software आहे. टॅलीची रचना लहान आणि मध्यम आकाराच्या बिझनेच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी झालेली आहे. यात सर्व अकाउंटची वैशिष्टे सामावलेली आहे, वापरण्यासाठी अतिशय परवडण्यासारखे आहे तसेच वापरण्यासाठी सोपा देखील आहे. यात व्यवसायाच्या सर्व कार्ये जसे sales, finance, purchasing, inventory आणि manufacturing यांचा समावेश होतो. यातील शक्तीशाली नविन वैशिष्टे, वेगवान कार्यप्रणाली आणि Tally.ERP 9 ची ताकद मिळून सुधारीत MiS, Multi-lingual, Data Synchronization आणि Remote capabilities व्दारे व्यापारातील सर्व क्रिया सोप्या आणि कमी किमतीत करता येतात.

Features of Tally.ERP 9

Tally.ERP9 मध्ये ये खालील निवन वैशिष्टे समाविष्ट केलेले आहेत.

- Remote Access:

Tally.ERP 9 मध्ये remote capabilities आहेत, ह्या व्दारे users हा डाटा कोणत्याही ठिकाणाहून अॅक्सेस करू शकतात. युझर हे remote users (ids) तयार करू शकतात, तसेच त्यांना remotely कंपनी access करून देण्यासाठी परवानगी देऊ शकतात.

- Tally.NET (to be read as Tally.NET)

Tally.NET हे इंटरनेटवर आधारित अनेक सुविधा पुरवते. प्रत्येक Tally.ERP 9 मध्ये Tally.NET ची सुविधा असते. Tally.NET मध्ये खालील सुविधा आहेत –

Tally.NET चे वैशिष्टे :

- Remote Users तयार करणे.

- Remote Access
- Control Centre
- Support Centre
- Synchronization of data (via Tally.NET)
- Product updates & upgrades

➤ Simplified Installation process

Tally.ERP 9 हे एका नव्या सुधारीत installer सोबत येते, जे वापरकर्त्याला एकाच स्क्रीनवर अनेक सेटिंग्ज करण्याची सुविधा पुरवतात.

➤ Control Centre

Control Centre हे निवन वैशिष्ट्ये Tally.ERP 9 मध्ये टाकण्यात आलेले आहे. या व्दारे Tally.ERP 9 आणि वापरकर्त्यांमध्ये समायोजन करण्यास मदत करतात. Control

Centre च्या मदतीने खालील बाबी करता येतात -

- Users तयार करणे आणि Security levels तयार करणे.
- Centrally Configure आणि & Tally.ERP 9 manage करणे.
- Remote Site वर Surrender, Confirm किंवा activation reject करणे.
- Account शी संबंधीत माहितीचे व्यवस्थापन करणे.

➤ Enhanced Look & Feel

✓ Resizing Screens

वापरकर्ते Tally.ERP 9 च्या screen/window चा आकार बदलवू शकतात. Tally.ini या फाईल मध्ये स्क्रीनची लांबी आणि रुंदी दिलेली असते. वापरकर्ते स्क्रीनचा आकार बदलवून एकाच वेळी दोन Tally.ERP 9 च्या विंडोज ओपन करून दोन रिपोर्ट मध्ये तुलना करू शकतात.

✓ Multiple Selection capabilities

वापरकर्ते एकाच वेळी रिपोर्ट मधील अनेक लाईन्स सिलेक्ट करू शकतात, तसेच गरजेप्रमाणे या लाईन्स डिलीट किंवा हार्ड करू शकतात.

✓ Information panel

Tally.ERP 9 च्या खालील बाजूला हा एक नविन भाग जोडलेला आहे. यात Product, Version, Edition, Configuration and Calculator हे पाच भाग आहेत. यातील कोणत्याही भागात क्लिक करून याविषयी अधिक माहिती बघता येते.

✓ Calculator

Data Sync आणि Remote connectivity वेळी येथे Tally.NET चे Connection status दिसते. तसेच Calculator म्हणून वापर करता येतो.

✓ Enhanced Payroll Compliance

Tally.ERP 9 मधील Payroll हा अधिक सोपा आणि यातील सर्व function वापरण्यास उपयुक्त आहे. यात बिझनेसच्या गरजेप्रमाणे payroll processing अधिक जलद आणि अचूक करता येते.

✓ Excise for Manufacturers

Tally.ERP 9 मध्ये Excise शी संबंधित बिझनेसच्या गरजे प्रमाणे सर्व सुविधा पुरविलेल्या आहेत.

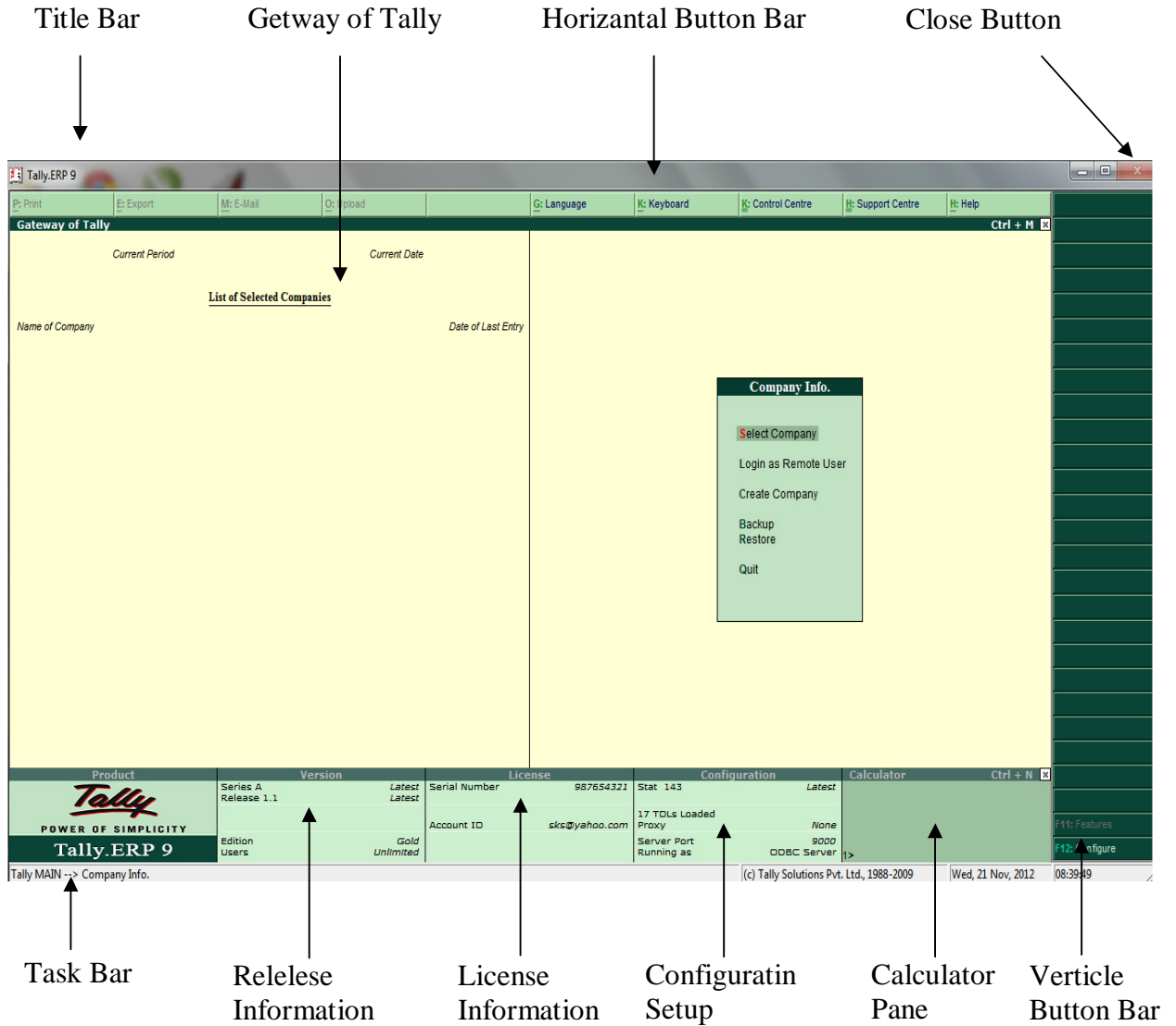
✓ Auditors' Edition of Tally.ERP 9 (Auditing Capabilities for Auditors')

Tally.ERP 9 हे एका Gold Auditors' Edition पुरवते, ज्यात Chartered Accountants साठी Audit and Compliance capabilities आहेत. यात खालील टूल आहेत -

- Tax Audit
- Statutory Compliance
- Enhanced Tax Deducted at Source

The TDS feature in Tally.ERP 9 मधील TDS मधील सर्व function, accounting आणि statutory व्यापाराच्या गरजेप्रमाणे अधिक अचूक आणि सोपे केलेले आहे.

Tally.ERP 9 Start-up Screen:

Tally.ERP 9 Screen Components

Title bar: येथे Tally.ERP 9 चे version दिसते.

Horizontal button bar: येथे Language key, Keyboard Language and Tally.ERP 9 ची Help इ. बटन्स आहेत.

Close button: येथुन Tally.ERP हे minimize करता येथे, तसेच पुन्हा restore करण्यासाठी taskbar वरील Tally.ERP 9 च्या आयकॉन वर क्लिक करावे.

Gateway of Tally: येथे menus, screens, reports दिसतात, तसेच आपणांस हवा तो डेटा बघण्यासाठी येथील ऑप्शन्स निवडू शकतो.

Buttons toolbar: येथे Tally.ERP 9 सोबत जलद गतीने क्रिया करण्यासाठी अनेक बटन्स असतात. येथे निवडलेल्या टास्क प्रमाणेच बटन्स दिसतात.

Calculator Area: येथून आपण Calculation करू शकतो.

Info Panel: येथे Version number, License आणि Configuration चे details बघायला मिळतात.

Chapter – 3 Maintaing Company Data

Objective :-

- Tally मध्ये कंपनी तयार करणे.
- Company मध्ये बदल करणे.टॅली स्क्रीनची माहिती घेणे.

येथे आपण एक उदा. म्हणून Apex Sales & Service नावाची एक कंपनी घेणार आहोत, जी computer equipments, components आणि softwares विकत घेते आणि इतर कंपन्यांना तसेच गि-हाइकांना विकते. आता आपण ही कंपनी तयार करतांना खालील माहिती देणार आहोत -

Go to the Gateway of Tally > Company Info. > Create Company

येथे company cration एक windows येते, येथे खालील माहिती टाईप करावी.

- **Directory:** येथे कंपनीचा डाटा ज्या ठिकाणी store होणार आहे, तो path द्यावा.

आय.टी. विश्व

- **Name:** येथे कंपनीचे नांव दयावे.
- **Company Logo:** आपण येथुन कंपनीसाठी एक logo देऊ शकतो.
- **Mailing Name:** येथे आपण वर दिलेले कंपनीचे नांव आपोआप दिसते. आपण आपल्या गरजेप्रमाणे दुसरे नांव देऊ शकतो.
- **Address:** कंपनीचा पत्ता येथे दयावा.
- **Statutory Compliance:** येथुन India निवडावे.
- **State:** येथे असलेल्या लिस्ट मधून State निवडावे.
- **Pin Code:** PIN code येथे दयावा.
- **Telephone No.:** येथुन कंपनीचा telephone number दयावा.
- **E- Mail:** येथे दिलेला इ-मेल Tally कडून documents, reports आणि data पाठविण्यासाठी होतो.
- **Currency Symbol:** येथुन आपण हवा तो currency symbol निवडू शकतो. By default येथे Rs दिसते.
- **Maintain:** येथे Accounts only किंवा Accounts with Inventory यापैकी एक प्रकार निवडावा.
- **Financial Year From:** येथे कंपनीचे financial year ज्या तारखेपासुन सुरु होत असेल ती तारीख दयावी. Tally.ERP 9 पुढील 12 महिन्यांचे एक Financial Year म्हणून घेतो. उदा. For जर येथे 1st April 2013 ही तारीख दिली तर तुमचे Financial Year हे
- एप्रिल ते मार्च असे गणले जाईल.
- **Books Beginning From:** येथे 'Financial Year From' मधील तारीख आपोआप दिसते. पण जर एखादी कंपनी मध्येच सुरु झाली असेल उदा. 10th Oct. तर हि तारीख दयावी.
- **TallyVault Password:** TallyVault हे एक सुरक्षिततेचे एक वैशिष्ट्य आहे ज्या व्दारे टॅली ला पासवर्ड चा वापर करुन सुरक्षित करता येते. येथे दिलेला पासवर्ड प्रत्येक वेळी टॅली सुरु करतांना दयावा लागतो. जर हा पासवर्ड विसरलात तर तो पुन्हा परत मिळवता येत नाही.
- **Use Security Control:** येथे टॅली युझर साठी टॅली मध्ये डाटा enter/ alter/delete
- करण्याची परवानगी देता येते.
- **Base Currency Information:** येथे currency विषयी पुढील पर्याय आहेत.
- Base currency symbol: येथे currency symbol दिसतो. उदा Rs.
- Formal name: येथे वरील currency symbol चे पुर्ण नांव दिसते.

आय.टी. विश्व

- Number of decimal places: By default येथे 2 असते. आपण आपल्या गरजेप्रमाणे बदल करू शकतो.
- Is symbol suffixed to amounts?: By default येथे No असते. जर तुम्हाला किमती सोबत currency symbol हवा असेल तर येथे Yes द्यावे.
- Symbol for Decimal Portion: येथे Paise दिसते.

वरील सर्व माहिती टाईप करून झाली की Accept ची लहान विंडो येईल माहिती save करण्यासाठी येथे Y प्रेस करावे. आता Getway of Tally ची पुढील प्रमाणे स्क्रीन येईल –

Modification of Company information:

कंपनी तयार केल्यानंतर जर कंपनीच्या माहितीत काही बदल करावयाचा असेल तर Alt + F3 कि प्रेस करून Alter हा ऑप्शन सिलेक्ट करून कंपनी सिलेक्ट करावी.

Shut Company:

जर एकाच वेळी अनेक कंपन्या open केलेल्या असतील आणि यातील एखादी कंपनी बंद करावयाची असेल तर Alt+F3 कि प्रेस करून Shut ऑप्शन सिलेक्ट करावा व जी कंपनी बंद करावयाची असेल ती कंपनी सिलेक्ट करावी.

Delete Company:

जर तुम्हाला तयार केलेली कंपनी डिलीट करावयाची असेल तर Alt + F3 – Alter मध्ये जावे आणि Alt+D key प्रेस करावी.

तसेच स्क्रीनच्या उजव्या बाजूला vertical button bar असतो, यावर पुढील बटन्स असतात -

- 1) F1: Select Company – जर एकाच वेळी अनेक कंपनी ओपन असतील तर त्यातील एखादी कंपनी सिलेक्ट करण्यासाठी F1 key प्रेस करावी.
- 2) F1: Shut Company – ओपन असलेल्या कंपनी पैकी एखादी कंपनी बंद करण्यासाठी Alt+F1 key प्रेस करावी.
- 3) F2: Date – येथुन टॅली ची current date बदलवता येते.
- 4) F2: Period – येथुन टॅली मधील कंपनीचा current period बदलवू शकतो. Alt+F2.
- 5) F3: Company – जर एकाच वेळी अनेक कंपनी ओपन असतील तरच हा पर्याय अॅक्टीव्ह होतो.
- 6) Alt+F3: Company Info – जेव्हा Alt + F3 key प्रेस केली जाते तेव्हा company Info Menu ओपन होतो.

Chapter - 4
Creates Ledger and Groups

Objective :-

- Ledgers तयार करणे.
- Multiple Ladeger तयार करणे.
- Ledger चे group तयार करणे.

Ledgers/ Accounts:

Journal Entries करण्यापूर्वी आपल्याला Ledgers तयार करावे लागतात. Ledgers हे एक प्रकारचे असे account असतात, त्यांच्या मदतीने आपण Vouchers Entries करू शकतात. उदा. Sahayog Traders a/c, Bank A/c ई.

Goups:

एकाच प्रकारच्या ledgers चा एक गुप बनतो. आपण एकाच प्रकारच्या लेजर्स चा परिणाम कंपनीवर काय होतो, हे बघण्यासाठी आपण या लेजर्सचा गुप तयार करतो.

Predefined Groups of Accounts :-

Tally.ERP 9 मध्ये आधिच 28 गुप तयार केलेले आहेत, त्यापैकी 15 हे मुख्य किंवा प्राथमिक गुप आणि 13 सब गुप आहेत.

Create Accounts/Ledger :-

Ledgers तयार करण्यासाठी पुढील मार्गाने जावे -

Getway of Tally-----Accounts Info. ---Ledger --SingleLedger---- Create

आय.टी. विश्व

Ledger Creation		Apex Sales & Service		Total Op. Bal.
Name	: Sun Traders A/c			
(alias)	:			
Under	: Sundry Debtors (Current Assets)	Name	: Sun Traders A/c	
Maintain balances bill-by-bill	? Yes	Address	: Sura Road, Mumbai	
Default Credit Period	:	State	: J Not Applicable	
Inventory values are affected	? No	Pin Code	:	
		Tax Information		
		PAN / IT No.	:	
		Sales Tax No.	:	
Opening Balance (on 1-Apr-2012) :				

वरील Ledgers तयार करण्याच्या विंडोज मध्ये पुढील पर्याय आहेत.

Name: येथे Party चे किंवा Ladgers चे नांव दयावे.

Alias: येथे वरील लेजर साठी एक ऊर्फ नांव देता येते.

Under: येथे वरील लेजर ज्या ग्रुप खाली येत असेल तो निवडावा.

Inventory Values are Affected: जर तुम्ही Inventory सुध्दा मेन्टेन करणार असाल आणि या लेजर चा परिणाम inventory वर परिणाम होणार असेल तर येथे Yes दयावे.

Address: येथे पत्ता दयावा.

State: येथून राज्य निवडावे.

Pin Code: येथे पिन कोड दयावा.

Opening balance: जर या लेजरचा आधिचा opening balance असेल तर तो येथे दयावा.

येथे account groups ची यादी आहे आणि त्यात येणारे संभावित Ledgers आहेत.

आय.टी. विश्व

No.	Group Name	Accounts
1	Bank Accounts (Do not take banks from which we take loan)	For Saving & Current Accounts
2	Bank OCC(Overdrefit and Cash Credit) & Bank OD A/c	Accounts of Bank Overdrefit in any
3	Branch/Division	Accounts of any branch or division of business
4	Capital Account	Accounts for Capital
5	Cash-in-Hand	For Cash A/c, Petty Cash
6	Current Assets	For Assets A/c which are of Short Period or regularly fluctuating value like Bills Receivable,
7	Current Liabilities	liabilities which are of short period likes Bills Payable.
8	Deposite Assets	For Fixed Deposite in Bank or any Bonds
9	Direct Expenses & Expenses (Direct)	Expenses which effets directly on Production or Gross Profit like Factory Rent, Wages etc.
10	Direct Incomes & Income (Direct)	Incomes which affets directly on Production or on Gross Profit
11	Duties & Taxes	For A/c like VAT, Excise duty, Sales Tax, Income Tax come under this group.
12	Expenses Indirect & Indirect (Expenses)	Expenses under administration come under this group like Advetisement, Salaries etc.

आय.टी. विश्व

13	Income Indirect & Indirect (Income)	Incomes like Commission received, Rent received
14	Fixed Assets	For the assets which are of long period come under this group like Machinery, Building etc.
15	Investment	For investment in Shares, Bonds, Long term Bank Deposite etc.
16	Loans (Liability)	For the long term loan taken form others
17	Misc. Expenses (Assets)	For the Assets which are before start company
18	Provision	For the Provision of Future expenses like Income Tax, Depreciation
19	Purchase A/c	For the accounts of Purchase & Purchase return
20	Sales A/c	For the accounts of Sales & Sales Return
21	Reserves & Surplus / Retained Earning	For the accounts of Reserves like General Reserve
22	Stock - in - hand	For Closing Stock
23	Sundry Creditor	From whom purchased goods on Credit
24	Sundry Debtor	To whom sold goods on Credit.
25	Suspense A/c	For the Accounts whous group we can't decied
26	Secured Loans	For long term and short term loan whic is taken against security of some assets
27	Unsecured Loans	For loans obtained without any security.

आय.टी. विश्व

पुढील Legers स्क्रीन वर पुढील पर्याय आहेत -

Display – येथे आधिच तयार असलेल्या Legers ची यादी दिसते.

Alter – येथुन तुम्ही तयार केलेल्या Ledgers मध्ये बदल करू शकता.

Delete ledger – येथुन तयार केलेले Ledgers डिलीट करू शकता, यासाठी Alt+D कि प्रेस करावी.

Create Multiple Ladgers:

जर तुम्हाला एकाच वेळी अनेक Ledgers एकाच ग्रुप खाली तयार करावयाचे असतील तर ते येथुन करता येतात.

S.No.	Name of Ledger	Under	Opening Balance Dr/Cr
1.	Sun Traders	Sundry Creditors	
2.	Bharat Sales	Sundry Creditors	
3.	Janta Trading Co.	Sundry Creditors	

Under group: येथुन ज्या ग्रुप खाली हे सर्व लेजर्स तयार करावयाचे असतील तो ग्रुप येथुन सिलेक्ट करावा.

Create New Group:

Group: एकाच प्रकारच्या लेजर्सचा एक ग्रुप बनतो. टॅली मध्ये आधिच ग्रुप तयार केलेले आहेत. पण जर आपल्याला अजुन यापेक्षा वेगळा ग्रुप तयार करावयाचा असेल तर तो येथुन तयार करता येतो.

यासाठी पुढील मार्गाने जावे -

Getway of Tally ----Account Info.----- Groups-----Single Group----- Create

Group Creation	
Name	: Conveyance
(alias)	:
Under	: Direct Expenses
Group behaves like a Sub-Ledger	? ☒ No
Nett Debit/Credit Balances for Reporting	? No
Used for Calculation (eg. Taxes, Discounts) (for Sales Invoice Entry)	? No
Method to Allocate when used in Purchase Invoice	? ☐ Not Applicable

येथे

पुढील

माहिती भरावी -

- 1) Name: येथे जो ग्रुप तयार करावयाचा आहे, त्याचे नांव दयावे.
- 2) Alias: येथे ग्रुप साठी एक ऊर्फ नांव दयावे.
- 3) Under: हा तयार होणारा ग्रुप टॅली मध्ये आधिच तयार केलेल्या ग्रुप पैकी ज्या ग्रुप खाली येणार असेल, तो सिलेक्ट करावा.
- 4) Group behaves like a Sub-Ledger: जर येथे तुम्ही Yes सिलेक्ट केले असेल तर Ledger wise बॅलन्स न दिसता फक्त group balance दिसेल.
- 5) Nett Debit/Credit Balances for Reporting: जर येथे Yes सिलेक्ट केले असेल तर Trial Balance मध्ये वेगळे debit आणि credit balance न दिसता net amount दिसते.
- 6) Used for calculation: जर तुम्हाला या ग्रुपच्या accounting साठी duties आणि taxes हवे असतील तर येथे Yes दयावे.

Alter Group:

ग्रुप तयार केल्यानंतर तुम्ही येथुन यात बदल करता येतो.

Delete Group:

येथुन Alt + D कि प्रेस करुन ग्रुप डिलीट करता येतो.

आय.टी. विश्व

Exercise: 1

आता पुढील प्रमाणे लेजर तयार करा. यावर आधारित voucher entry आपण पाठ क्र. 5 मध्ये बघणार आहोत.

Sr. No.	Ledger	Group
1	Capital A/c	Capital Account
2	Vehical A/c	Fixed Assets
3	Furniture A/c	Fixed Assets
4	Bank of India	Bank Account
5	Purchase A/c	Purchase A/c
6	Sales A/c	Sales A/c
7	Sujit A/c	Sundry Debtors
8	Telephone Bill A/c	Indirect Expenses
9	Commission Rec. A/c	Indirect Income
10	Himanshu Sales	Sundry Creditors
11	Purchase Return A/c	Purchase A/c
12	Salary A/c	Indirect Income
13	Janta Bank A/c	Loans (Liability)
14	Advertisement Exe. A/c	Indirect Expenses
15	Office Rent A/c	Indirect Expenses
16	Dhiraj A/c	Sundry Debtor
17	Sales Return A/c	Sales Account
18	Electricity Bill A/c	Indirect Expenses
19	Vehical Depreciation A/c	Depriciation
20	Furniture Depreciation A/c	Depriciation
21	Bills Receivable A/c	Current Assets
22	Kishor A/c	Sundry Creditor
23	Bills Payable A/c	Current Liability
24	Mandar A/c	Sundry Debtor
25	Sum Microsystem A/c	Sundry Debtor

Chapter - 5
Accounting Voucher

Objectives :-

- Voucher Entry चे प्रकार बघणे
- Voucher Entry करणे

Voucher:

Voucher हे एक आर्थिक व्यवहारांबद्दल माहिती असेलेले एक डॉक्युमेंट आहे. Manual entry मध्ये याला Journal entry म्हणतात. Voucher मध्ये व्यापारामधील सर्व व्यवरांचे संपुर्ण तपशिल असते.

Types of Voucher:

Tally.ERP 9 मध्ये पुढील आधिच तयार केलेले voucher चे प्रकार आहेत.

- 1) Contra (F4) :** हा प्रकार कॅश आणि बँकेचे व्यवहार करतांना सिलेक्ट करावा. उदा. बँकेत कॅश भरली किंवा बँकेतून काढली, एका अकाऊंट मधून दुस-या अकाऊंट मध्ये हस्तांतरण केले. पण बँकेतून कर्ज घेतले असेल तर हा प्रकार सिलेक्ट करुन नये.

- उदा. 1) Open Bank Account in Bank of India with Rs. 5000
2) Withdrawn from Bank of India Rs. 2000

- 2) Payment (F5) :** रोखीने झालेल्या व्यवरांची नोंद या प्रकारात येते.

- उदा. 1) Machinery Purchase for cash Rs. 20000
2) Salary Paid Rs. 3000

- 3) Receipt (F6) :** जेव्हा व्यापारात रोखीच्या किंवा चेकच्या स्वरूपात पैसे येतात, तेव्हा ते सर्व व्यवहार हे या प्रकारात येतात.

- उदा 1) Machinery Sold for cash Rs. 10000
2) Commission Received Rs. 2000

4) Journal (F7) : जे व्यवहार रोखीने नसतील किंवा वरील पैकी कोणत्याही प्रकारात बसत नसतील तेव्हा हा प्रकार निवडावा. उदा. उधारीवर खरेदी आणि विक्री करणे, बँकेच्या कर्जावरील व्याज देणे किंवा इतर अकाऊंट नियमित करावयसाचे असतील.

उदा. 1) Depreciation to be charged on Machinery Rs. 50000

2) Bills Receivable of Rs. 10000 from Sun Traders.

3) Bills Payable to India co. of Rs. 2500

5) Sales (F8) : जेव्हा माल उधारीवर विकला जातो तेव्हा हा प्रकार निवडावा.

उदा. 1) Sold Goods on credit to Sun Micorsystem for Rs. 20000

6) Credit Note (Ctrl + F8) : जेव्हा आपण विकलेला माल आपल्याकडे परत येतो, तेव्हा मालासोबत त्या मालाबद्दलचा सर्व तपशिल असलेली एक नोट येते. यालाच आपण Credit Note असे म्हणतो. या प्रकारात विकलेला माल परत येण्याच्या सर्व नोंदी येतात.

e.g. 1) Goods Return by Sagar Traders of Rs. 25000

Note: Credit Note/Debit Notes Active करण्यासाठी Voucher Entry च्या स्क्रीनवरून F11 कि प्रेस करावी. नंतर Use Debit/Credit Notes समोर Yes टाईप करावे. तसेच Reverse Journal and Memo हे activate करण्यासाठी Use Rev. Journal & Optional vouchers समोर Yes द्यावे. शेवटी Ctrl + A कि प्रेस करून सेव्ह करावे.

Company : Apex Sales and Service			
Accounting Features			
General		Invoicing	
Integrate Accounts and Inventory	? Yes	Allow Invoicing	? Yes
Income/Expense Statement instead of P & L	? No	Enter Purchases in Invoice Format	? Yes
Allow Multi-Currency	? No	Use Debit/Credit Notes	? Yes
Outstandings Management		Use Invoice mode for Credit Notes	? No
Maintain Bill-wise Details (for Non-Trading A/cs also)	? Yes	Use Invoice mode for Debit Notes	? No
Activate Interest Calculation (use advanced parameters)	? No	Budgets & Scenario Management	
Cost/Profit Centres Management		Maintain Budgets and Controls	? No
Maintain Payroll	? No	Use Reversing Journals & Optional Vouchers	? No
Maintain Cost Centres	? No	Other Features	
Use Cost Centre for Job Costing	? No	Enable Cheque Printing	? No
More than ONE Payroll / Cost Category	? No	Set/Alter Cheque Printing Configuration	? No
Use Pre-defined Cost Centre Allocations during Entry	? No	Allow Zero valued entries	? No

7) Purchase (F9) :- सर्व माल खरेदीचे व्यवहार (रोखीत किंवा उधारीत) हे या प्रकारात येतात.

E.g. Purchase Machinery from Sun Traders for Rs. 40,000/-.

8) Debit Note (Ctrl + F9) :- जेव्हा आपण खरेदी केलेला माल परत पाठवतो, तेव्हा त्या मालासोबत त्या मालाचा सर्व तपशिल असलेली एक नोट पाठवतो यालाच Debit Note. खरेदी केलेला परत पाठवण्याचे सर्व व्यवहार या प्रकारात येतात.

e.g. 1) Goods return to Sumit Traders of Rs. 3000

9) Reversing Journal (F10) :- या प्रकारात केलेल्या व्यवहारांची नोंदीचा परिणाम अकाऊंटवर काहिहि परिणाम होत नाही. काही वेळेस काहि विशिष्ट व्यवहारांचा परिणाम अकाऊंटींगवर काय होईल हे केवळ प्रायोगिक तत्वावर बघायचे असेल तर हा प्रकार निवडावा.
या प्रकारात केलेल्या सर्व व्यवहारांच्या नोंदी फक्त काही ठराविक दिवसांसाठीच असतात आणि त्या दिवसापर्यंतच आपण त्याचा परिणाम बघू शकतो. या विशिष्ट दिसानंतर हि voucher entry आपोआप उलट म्हणजे reverse घेतली जाते.

Note: हा vouche type अॅक्टीव्ह करण्यासाठी voucher entry स्क्रीन मध्ये F11 कि प्रेस करून Use Reversing Journals & Optional Vouchers option या पर्यायासमोर Yes द्यावे.

10) Memo (F10) :- Memo Voucher हा non-accounting voucher चा प्रकार आहे. या प्रकारात केलेले व्यवहारांचा परिणाम अकाऊंटवर होत नाही, तर ते वेगळ्या Memo resister मध्ये साठऊन ठेवले जातात. तुम्ही या memo voucher ला regular voucher मध्ये edit करून बदलवून घेऊ शकतात.

भविष्यातील खर्चाची तरतुद करण्यासाठी जी तुम्ही विसरण्याची शक्यता आहे किंवा तुमच्याकडे याविषयी जास्त पतशिल नसेल तेव्हा हा प्रकार निवडावा.

उदा. जेव्हा तुम्ही एखादया कर्मचा-याला माल खरेदी करण्याठी रोखीने पैसे देतात, ज्याची नक्की किंमत तुम्हाला माहित नाही. तेव्हा petty cash advance आणि नंतर उरलेली रक्कम परत आल्याची अश्या दोन नोंदी करण्यापेक्षा तुम्ही या व्यवहाराची नोंद Memo या प्रकारात करू शकता आणि नंतर प्रत्यक्ष जेवढी रक्कम खर्च हाईल त्या रकमेची नोंद Payment voucher मध्ये करू शकता.

11) Post Dated :- या प्रकाराचा सुध्दा भविष्यातील व्यवहारांची नोंद करण्यासाठी होतो. पण Memo voucher प्रमाणे यातील नोंदी तश्याच राहत नाहीत तर दिलेल्या तारखेस या नोंदी आपोआप regular entry मध्ये बदलवून घेतल्या जातात. सतत होण्या-या व्यवहारांची नोंद करण्यासाठी साधारणपणे हा प्रकार निवडतात.

उदा. जर तुम्हाला प्रत्येक महिन्याच्या 1 तारखेला भाडे द्यावयाचे असेल तर या सर्व नोंदी post dated voucher च्या प्रकारात करू शकतात आणि नंतर या नोंदी त्या तारखेला आपोआप regular होत जातील.

Post Dated voucher प्रकार निवडण्यासाठी Ctrl+T कि प्रेस करावी.

12) Optional :- Optional voucher हा व्हाऊचरचा प्रकार नाही. सर्व व्हाऊचर प्रकारांची (non accounting voucher सोडून) नोंदींना आपण व्हाऊचर एन्ट्री करीत असतांना त्यांना आपण Optional म्हणून मार्क करू शकतो. Tally.ERP 9 मध्ये अश्या प्रकारे केलेल्या नोंदी लेजर्स मध्ये समाविष्ट केल्या जात नाहीत, तर त्यांना वेगळ्या Optional Register मध्ये ठेवले जाते. यात बदल करता येतो आणि या Optional voucher ला regular voucher मध्ये हवे तेव्हा बदलवून घेतले जाते..

उदा. पुढील महिन्यात मशिनरी खरेदी करण्यासाठी रु. 50,000/- खर्च करावयाचे आहेत, पण तुम्हाला आजच या व्यवहाराचा परिणाम अकाऊंट रिपोर्ट वर झालेला बघायचा आहे. तेव्हा या व्यवहाराची नोंद करतांना याला Optional म्हणून आपण मार्क करू शकतो. जेव्हा तुम्ही Optional voucher सह रिपोर्ट बघाल तेव्हा तुम्हाला याचा परिणाम दिसेल.

Creating a New Voucher Type

वरील voucher च्या प्रकारांव्यतीरीक्त आपण नविन voucher चा प्रकार सुध्दा तयार करू शकतो. समजा आपणांस बँक आणि पिटी कॅश चे पेमेंट वेगळे करून बघायचे असतील, तर आपणांस वेगळे Bank Payment voucher तयार करावे लागेल.

नविन voucher चा प्रकार तयार करण्यासाठी -

Go to the Gateway of Tally - Accounts Info. - Voucher Types - Create.

येथे आपणांस पुढील माहिती द्यावी लागेल. -

1. Name: Bank Payment
2. Type of Voucher: Payment (येथे Tally.ERP 9 मधील voucher चा प्रकार निवडावा, जो याला योग्य ठरेल)
3. Abbr.: Bank Pymt (येथे या voucher च्या प्रकाराला संक्षिप्त नाव द्यावे)

आय.टी. विश्व

4. Method of Voucher Numbering: येथुन आपण Automatic, Manual किंवा None यातुन एक प्रकार निवडू शकतो.
5. Use Advance Configuration: No
6. Use EFFECTIVE Dates for Vouchers: No
7. Make 'Optional' as default: No (येथे जर Yes दिले तर या प्रकारातील सर्व नोंदी by default Optional voucher म्हणून गृहित धरले जातील.)
8. Use Common Narration: Yes
9. Narrations for each entry: No
10. Print after saving Voucher: No
11. Name of Class: Skip.

श्वेटी वरील सर्व माहिती save करण्यासाठी Y किंवा Enter करावे.

Voucher Type Creation		National Traders		Ctrl + M
Name	: Bank Payment			
(alias)	:			
General		Printing		Name of Class
Type of Voucher	: Payment	Print after saving Voucher	? No	
Abbr.	: Bank Pymt			
Method of Voucher Numbering	? Automatic			
Use Advance Configuration	? No			
Use EFFECTIVE Dates for Vouchers	? No			
Make 'Optional' as default	? No			
Use Common Narration	? Yes			
Narrations for each entry	? No			
				Accept ?
				Yes or No

Voucher Entry :-

1) In Double Entry Mode :- या प्रकारात लेजर चा तपशिल हा वेगवेगळ्या Debit and Credit columns मध्ये येतो.

खाली double Entry Mode voucher entry चे उदाहरण दिले आहे:

Accounting Voucher Creation		Apex Sales and Service		Ctrl + M
Purchase No. 1				1-Apr-2013
Ref : 001A00257				Monday
Particulars	Debit	Credit		
Cr Cash		15,000.00		
Cur Bal : 4,85,000.00 Dr				
Dr Purchase A/c	15,000.00			
Cur Bal : 15,000.00 Dr				
Narration :		15,000.00	15,000.00	
Purchase Office Stationary				
G: Quit		A: Accept	D: Delete	C: Cancel

वरील स्क्रीन मध्ये पुढील घटक आहेत -

- Date :- Voucher entry screen सर्वात वर तारखेचा पर्याय आहे. येथे by default अधिच्या voucher entry ची तारीख दिसते. आपण ती F2 कि प्रेस करुन बदलवू शकतो.
- Type of Voucher :- वर आपण निवडलेला voucher type दिसतो.
- Ref. :- हा पर्याय Purchase आणि Sales या voucher च्य प्रकारातच दिसतो. येथे तुम्ही reference number म्हणून bill number देऊ शकता.
- Dr/Cr :- येथे Debit ledger हे Debit side ला निवडावे आणि credit ledger हे credit side ला. जर तुम्हाला येथे Dr/Cr ऐवजी To/By दिसत असेल तर F12 कि प्रेस करुन "Use Cr/Dr instead of To/By during entry" या पर्यायासमोर Yes द्यावे आणि नंतर save करण्यासाठी Ctrl + A कि प्रेस करावी.
- Debit/Credit Amount :- येथे किंमत द्यावी.
- Narration :- येथे या व्यवहारासंबंधीचा स्पष्टीकरणासह तपशिल द्यावा.

2) In Single Entry Mode :- हि सुविधा फक्त Payment, Receipt आणि Contra vouchers साठीच आहे. येथे voucher entry करित असतांना आपणांस Debit किंवा Credit चा निर्देश करण्याची गरज नसते. Entry वर अवलंबून असलेल्या अनेक debits किंवा credits आपण येथे एकाच वेळी निवडू

The screenshot shows the 'Accounting Voucher Creation' window in Tally ERP 9. The voucher type is 'Payment' with number '1'. The account is 'State Bank of India' with a current balance of 20,000.00 Cr. The date is 1-Apr-2013, Monday. The voucher contains one debit entry: 'Purchase A/c' with a current balance of 20,000.00 Dr and an amount of 5,000.00. The narration is 'Ch. No. 5454545 for Printing Bills'. The window has a menu bar with options like Print, Export, E-Mail, Upload, Language, Keyboard, Control Centre, Support Centre, and Help. At the bottom, there are buttons for Quit, Accept, Delete, and Cancel.

Particulars	Amount
Purchase A/c Cur Bal : 20,000.00 Dr	5,000.00
Narration : _____	
Ch. No. 5454545 for Printing Bills	

5,000.00	

शकतो.

Note: Single Entry Mode active करण्यासाठी बटन बार वरील Configure या बटनावर क्लिक करून F12 कि प्रेस करावी. नंतर Use Single Entry mode for Pymt./Rcpt./Contra या पर्यायासमोर Yes द्यावे व Ctrl+A कि प्रेस करून save करावे.

3) Show Ledger Current Balances :-

वरील प्रमाणे voucher entry करित असतांना प्रत्येक ledger च्या खाली त्याचे सध्याचे बॅलन्स किती आहे ते दाखविले जाते. तर हे current balance दिसत नसेल तर बटन बार वरील Configure या बटनावर क्लिक करून F12 कि प्रेस करावी. नंतर आलेल्या Configuration window मधील "Show Ledger Current Balance" या पर्यायासमोर Yes द्यावे व Ctrl+A कि प्रेस करून save करावे.

4) Warn of Negative Cash Balance :-

एखाद्या व्यवहाराची नोंद करतांना जर negative cash असेल आणि टॅली मध्ये त्याबद्दल वार्निंग हवी असेल तर Configuration मधील "Warn on Negative cash balance" या पर्यायासमोर Yes द्यावे.

आय.टी. विश्व

Exercise – 2:

आपण पाठ क्र. 4 मधील सराव क्र. 1 प्रमाणे आधिच लेजर्स तयार केलेले आहेत. आता खालील प्रमाणे voucher entry करा.

Sr. No.	Date	Voucher Type	Perticular	Debit	Credit	Narration
1	01-04-2014	F6 Receipts	Dr. Cash A/c Cr. Capital A/c	1,00,000	1,00,000	
2	01-04-2014	F7 Journal	Dr. Vehicle A/c Cr. Capital A/c	50,000	50,000	
3	01-04-2014	F7 Journal	Dr. Furniture A/c Cr. Capital A/c	30,000	30,000	
4	10-04-2014	F4 Contra	Dr. Bank of India Cr. Cash Ac	5000	5000	
5	21-04-2014	F9 Purchase	Dr. Purchase A/c Cr. Cash A/c	70000	70000	
6	26-04-2014	F8 Sales	Dr. Cash A/c Cr. Sales A/c	35000	35000	
7	03-05-2014	F8 Sales	Dr. Sujit A/c Cr. Sales A/c	10000	10000	
8	12-05-2014	F8 Sales	Dr. Bank of India Cr. Sales A/c	8000	8000	Ch. No. 303131
9	18-05-2014	F5 Payment	Dr. Telephone Bill Cr. Bank of India	1000	1000	Ch. No. 303133
10	21-05-	F6	Dr. Cash A/c	2500		

आय.टी. विश्व

	2014	Receipt	Cr. Commission A/c		2500	
11	2-06-2014	F9 Purchase	Dr. Purchase A/c Dr. Himanshu Sales	10000	10000	
12	15-06-2014	Ctrl + F9 Debit Note	Dr. Sun Mirosystem A/c Cr. Purchase Return A/c	2000	2000	
13	17-06-2014	F5 Payment	Dr. Salary A/c Cr. Cash A/c	2000	2000	
14	20-06-2014	F6 Receipt	Dr. Cash A/c Cr. Janta Bank A/c	20000	20000	
15	22-06-2014	F5 Payment	Dr. Advertisement A/c Cr. Cash A/c	5000	5000	
16	06-07-2014	F5 Payment	Dr. Office Rent A/c Cr. Bank of India	2000	2000	Ch. No. 303132
17	11-07-2014	F8 Sales	Dr. Dhiraj A/c Cr. Sales A/c	6000	6000	
18	13-07-2014	Ctrl +F8 Credit Note	Dr. Sales Return A/c Cr. Dhiraj A/c	1000	1000	
19	18-07-2014	F5 Payment	Dr. Electricity Bill A/c Cr. Cash A/c	3000	3000	
20	23-07-2014	F4 Contra	Dr. Cash A/c Cr. Bank of India	2000	2000	
21	25-07-2014	F7 Journal	Dr. Vehical Depreciation A/c Cr. Vehical A/c	1000	1000	
22	25-07-	F7	Dr.FurnitureDepreciation	3000		

आय.टी. विश्व

	2005	Journal	A/c Cr. Furniture A/c		3000	
23	10-08-2014	F5 Payment	Dr. Janta Bank A/c Cr. Cash A/c	2600	2600	Being Inst.Paid
24	12-08-2007	F7 Journal	Dr. Bills Receivable A/c Cr. Kishor A/c	2200	2200	
25	20-08-2014	F7 Journal	Dr. Mandar A/c Cr. Bills Payable	2000	2000	